

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	8 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—
Un număr 30 bani.			

Redacția și Administrația: Cernăuți, Str. Metgher 8.

Din greșală . . .

Guvernul crede a fi aflat soluțiunea chestiei bisericești, numind pe ruteanul Manastyrski arhimandrit de scaun și, ca să „împace“ și pe Români, conferind seniorului preoțimii noastre, d-lui profesor universitar emeritat Eusebie Popovici, aceeaș dignitate „ad personam“, care va să zică fără funcție, și numai de ochii lumii. Dar prin această numire, venită cu totul pe neașteptate și fără consimțământul I. P. S. Sale Mitropolitului, spiritele s'au iritat numai mai tare și cu atâta mai mult, pentrucă, pe lângă sfidarea drepturilor de întâitate a Românilor în biserica al cărei caracter românesc e consacrat de istorie și tradiție, ale cărei fonduri de susținere sunt curată moșie românească, pe lângă desconsiderarea unor merite necontestate cari justifică în modul cel mai strălucit și dreptul de preferință personală al d-lui Popovici față de un Manastyrski, se constată și un atac asupra autonomiei bisericești, venit din partea puterii politice.

Miniștrii, pentru a mască acest atac, au ajuns, după un expedient care compromitea persoane nevinovate, la un expedient naiv de tot, anume că Manastyrski a fost numit pe urma unei informațiuni rău înțelese, sau mai bine zis — din greșală. Aceasta e ultima explicare dată deputaților români asupra acestei numiri care ne-a surprins atât de mult. Aceasta să fie soluțiunea dată de o politică „europeană“ unei chestii atât de vajnice cum e

chestia bisericească în Bucovina. Cu aceasta o „întâmplare“ să pună capăt unei stări insuportabile în dieceza noastră: „întâmplarea“ că miniștrii au crezut, din greșală, că Mitropolitul eră înțeles cu această numire? Acum când protestul Mitropolitului le-a luat această „credință“ (care de bună samă era curată „bona fides“), greșala se recunoaște, însă, fiind angajată în chestie și persoana M. S. Impăratului, ea nu poate fi reparată ca orice greșală de rând. Dar tocmai aceasta ne neliniștește cu atâta mai mult, pentru că nu mai știm cui să ne încredem și nu știm cum să ne apărăm drepturile față de o politică lipsită de orice loialitate și ale cărei nelegiuiri caută să se ascundă după autoritatea Coroanei.

Contra acestei politici de oprimare nu ne rămâne decât să protestăm în modul cel mai hotărât și să căutăm toate chipurile ca și Maiestatea Sa să fie informat cum mandatorii săi înțeleg să aplice dreptatea în această împărăție, și cât de sincer îl servesc aceștia. Dar protestele din ziare și rezoluțiunile adunărilor se confiscă, cu toate că noi, dacă protestăm, în numele constituției, suntem mult mai loiali ca acei ce au pus la cale soluțiunea cu tăierea nodului gordian, punându-ne în fața unui fapt împlinit, după moda probată în Balcani, și forțându-ne să ne resignăm din cauza că numirea lui Manastyrski e un decret împărătesc. Procuratura, reprezentând legalitatea față de oricine, decât să sevestreze opinia publică, ar face mai bine să erueze pe autorul procedurii cu mistificarea Coroanei și să-l pună sub acuză de leza majestate, pentru că a exoperat un decret împărătesc pe o cale necinstită, făcând ca Maiestatea Sa, pe baza unui raport plâsmuit, să semneze cu numele său opera unei manevre politice meschine, opera unei târguieli cu partide puternice, respective cu reprezentanții unei națiuni mai numeroase (în cazul nostru cu Rutenii cari, cu grupul Galițianilor, sunt mai puternici în parlament ca noi) pe socoteala unei națiuni mai mici.

Dar această lovitură îndreptată în contra drepturilor noastre istorice, are poate și o parte bună: ea va grăbi poate soluțiunea într'un sens definitiv a chestiei bisericești, căci e imposibil ca starea lucrurilor creată prin numirea unui vicar general rutean să dureze multă vreme fără ca tulburările în dieceză să devie din ce în ce mai îngrijitoare și nu ne gândim numai la Români, cari au tot dreptul să fie îngrijorați de soartea bisericii lor, dară și la Ruteni cari, încurajați prin numirea lui Manastyrski, provoacă chiar scandaluri în locașe bisericești: dovadă turburarea

serviciului divin din Catedrală, de ziua Impăratului, de cătră corul alumnilor ruteni dela Școala normală cari au fost ațâțați de catehetul lor să cânte ostentativ imnul împărătesc în același timp ca și corul permanent al Catedralei, care doar a cântat rusește (dupăce corul „Armoniei“ cântase românește). Dovadă și faptul că studenții ruteni se pregăteau să facă a doua zi (Duminică în 5 Octomvre) un scandal și mai mare, cu scopul unei demonstrații ucraine, uzând de forță brachială, ceea ce a putut fi evitat numai prin vigilența agenților poliției care a fost prevenită de cu vreme. Iată ce fructe aduce protejarea Rutenilor în dauna noastră. Aceste constatări ar trebui în fine să înduplece guvernul să îndrumeze pertractări serioase, sincere și călăuzite de un adevărat simț de dreptate pentru regularea definitivă a chestiei bisericești.

Nu ne facem însă prea mari speranțe, căci în acest nefericit aglomerat de neamuri și interese, cărpeala, în loc de reforme și organizări definitive, joacă un prea mare rol. Poate și această nouă rană va fi lăsată să treacă în stadiul bolilor cronice de care avem destule în viața noastră politică, și va trebui să ne resignăm. Nu vom pieri noi nici de astădată, cum n'a pierit poporul român de urgii mai mari, vom avea însă o nouă învățătură dureroasă care ne va stimula instinctul de apărare și conservare și ne va duce cu un paș înainte în lămurirea conștiinței datoriiilor noastre de neam. Guvernării însă să se gândească ori de fericirea unei țări și a împărăției întregi poate să sporească dacă într'un colț al ei un neam e osândit să îngrămădească în sufletul său durerile cauzate de o tratare vitregă, de despoicare de drepturi, dureri pe cari nu înțelege dece trebuie să le sufere, când nu le-a meritat.

În fine, am voi să revenim încă puțin asupra tacticei guvernanților față de noi, tactică caracterizată prin nesinceritate și proceduri ascunse, care s'a dovedit într'un mod netăgăduit în schimbarea proiectului de sanare făcută în taină, nu număți cu autorizația, dar la ordinul ministeriului de finanțe, și care s'a manifestat ca un adevărat semn de decadență politică în numirea lui Manastyrski, care să fi urmat „din greșală“. Dacă e datoria noastră a popoarelor să fim loiali față de împărăție și guvernul ei; e cu atât mai mare datoria reprezentanților guvernului să fie binevoitori și loiali față de popoare, căci lipsa de loialitate sus la stăpânitori, de sigur că nu e o școală potrivită de loialitate pentru cei de jos, stăpâniții. Și dacă încrederea

reciprocă e atât de adese zguduită, cum să ajungă Austria odată la un echilibru intern, la colabörarea armonioasă a tuturor elementelor ce o compun? Oare la lucruri de aceste guvernănții nu se gândesc?

*

N. B. Nu voim să insistăm acuma asupra felului, adese discutat, cum Românii pretind ca chestia bisericească să se rezolve, și care este unicul acceptabil: despărțirea Rutenilor din dieceza românească. Repetăm numai pe scurt, ca un memento, ceea ce am zis la timpul său: Rutenii, primind o episcopie în teritoriul curat rutean, pot să aibă parte de o anumită subvenție din fondul relig. pentru scopuri bisericești, stabilită dinainte de Guvern în conțelegere cu Consistorul mitropolitan, însă fără nici un drept la subvenții pentru scopuri culturale lumești. Atașarea comunelor la episcopia ruteană să se facă pe baza unui catastru special, făcut anume pentru scopul acesta. Institutele școlare susținute până acuma de fondul religionar să se decreteze toate ca institute curat românești. Dacă Rutenii nu se mulțemesec cu atâta și cer din fond chiar institute culturale nouă, curat rutene, ei își dau pe față intenția, nu de a avea independență națională în biserică, ci de-a pune mâna pe bunuri străine, de-a se folosi de moștenirea românească. A le arată lipsa de temei a unor pretensiuni ca aceasta, va fi o datorie a guvernului. Congresul pe care îl cere partidul democrat, îl dorește tot românul, însă nu pentru toți cari sunt „orientali“, ci numai pentru români, căci Congresul nu poate avea de scop decât autonomia administrat vă, și la administrarea fondului religionar, care e românesc, au dreptul numai Românii, nu însă și Rutenii.

Dr. Isopescul-Grecul despre chestia bisericească.

D. Dr. C. cav. de Isopescul-Grecul a făcut unui colaborator dela ziarul „Neue Freie Presse“ declarațiile dela vale asupra chestiei bisericești din Bucovina, devenită iarăș actuală în urma numirii ruteanului Manastyrski de vicar general al metropoliei greco-orientale:

„Recenta numire a celor doi arhimandriți consistoriali ai diecesei greco-orientale din Bucovina — spune d. Isopescul — a provocat în toate păturile poporului românesc o mișcare vie și o amărare adâncă, mai ales pentrucă numirea arhimandritulu

rutean s'a făcut fără învoirea arhiepiscopului Dr. de Repta. Românii văd în numirea arhimandritului rutean un atac al Rutenilor împotriva caracterului național-istoric românesc al bisericii greco-orientale din Bucovina.

Se poate admite că guvernul și-a dat trudă ca să ușureze în efectul ei nedreptatea ce i s'a făcut națiunii românești, dar măsurile luate în această direcție, n'au putut ascunde atitudinea guvernului contrară intereselor românești. Pentru luarea unei astfel de dispoziții nu era în momentul de față nici un motiv imperativ. Dacă atâta vreme s'a putut administra dieceza la dorința expresă a mitropolitului, fără de arhimandrit consistorial, cu atât mai mult trebuia să se evite rezolvirea cu o urgență exagerată a acestei chestii acum, când Românii după înțelegerea ce s'a încheiat, n'au așteptat o astfel de soluție. Afară de aceasta — cum am remarcat într'o vorbire a mea ținută în Mai, anul trecut, în parlament — Românii și Rutenii au instituit delegațiuni, cari aveau să dezbătă principiile fundamentale ale unei reforme străine organizației actuale a bisericii greco orientale din Bucovina. O reformă care să țină cont de structura națională a diecesei și de trebuințele naționale ale ambelor popoare, prin împărțirea diecezei. Astfel însă i s'a altoit, la dorința Rutenilor, organismului pur confesional al bisericii un element național străin actualei structuri a ei, ceea ce poate numai să provoace, chiar și numai în chestii pur bisericești, neînțelegeri și confușiune.

Intre ori și ce împrejurări Rutenii mai puteau aștepta, pentru că împărțirea diecezei, promisă lor din partea Românilor ar fi trebuit să li aducă în toate direcțiile o mulțumire deplină a dorințelor lor naționale. Dar numirea recentă a arhimandriților diecezani e privită ca nepotrivită timpului și în urma faptului, că în toate părțile se vorbește despre o exploatare a situației politice externe a monarhiei de către dușmanii națiunii românești, în scopul, ca în cercurile guvernamentale să se provoace o dispoziție împotriva Românilor din monarhie.

Bărbații politici ai Românilor bucovineni n'au luat încă o atitudine oficială în chestia bisericească, pentru că acest eveniment a venit pe neașteptate. Eu cred însă, că pot spune încă de pe acum că va fi pace și liniște în chestia bisericească numai, dacă tratativele pornite în chestia împărțirii diecezei vor fi duse la sfârșit cu seriozitate și în graba cea mai mare și dacă punctele de frecare dintre cele două națiuni vor fi înlăturate.

Chestia școlară în Mihalcea.

De trei ani de când Mihălcenii pentru a sili autoritățile școlare de a li da școală românească au recurs la un mijloc extrem scotându-și copiii cu toții din școala ucraină, nesuferită tuturor, și bătând scânduri la ușa școlii deșerte ca să nu mai între copiii lor în acel local care era o rușine a satului, care era semnul robiei lor naționale, și pata care s'au hotărât Mihălcenii, după multe rugăminți zădarnice pe lângă guvern, să o spele de pe fruntea lor de Români buni și cetățeni cinstiți, de atunci încoace au început și guvernul să deie mai multă atenție chestiei școlare din Mihalcea pentru că, între altele, și deputații români cari de regulă ocolesc orice afacere ce i-ar scoate din comoditatea lor, supt presiunea opiniei publice, au început a bate și ei la ușa Guberniei și a se interesa de afacerea asta.

După mai multe intervenții pe la guvern și după trei ani de așteptare a venit în fine dela Ministeriul Cultelor și al Instrucțiunii publice un răspuns la cererile Mihălcenilor contra octoării școlii ucraine cu poronca ca consiliul școlar de țară să reguleze afacerea națională a acestei școlii „den tatsächlichen Verhältnissen entsprechend“, adică conform dorinței sătenilor. Consiliul școlar a început a delibera asupra acestei afaceri ca nu cumva să-i supere pe ucraini acordând Românilor o școală publică conform trebuințelor faptice („den tatsächlichen Verhältnissen entsprechend“), unde însă e vorba a se împlini o cerere a Rutenilor nu se deliberează așa de mult și nici nu se bagă în samă că prin împlinirea acestei cereri se jignesc drepturile Românilor. În fine se trimete actul privitor la activarea școlii din Mihalcea și Comitetului țării ca și acesta „als schulerhaltender Faktor“ să-și spuie cuvântul deși, credem, că consiliul școlar al țării numai atunci ar avea să ceară părerea Comitetului, dacă ar vrea să activeze o școală într'o comună unde încă n'a existat școală defel sau în cazul lărgirii unei școlii, deci atunci, când speșele susținerii s'ar urca, ar trebui întreat și acel „schulerhaltender Faktor“, dar pentru regularea afacerilor naționale e chemat numai consiliul școlar care, în cazul de față, s'a lepădat de un drept ce-i compete numai lui.

Referent al afacerilor școlare din Comitetul țării e însă acel Omelian Popowicz care cu ajutorul lui Tumlirz a rutenizat multe comune mixte îndeosebi în districtul Cernăuțului. Acesta a chibzuit cum să-i scurteze pe Români în cazul acesta și a aflat că recenzământul e în favorul Rutenilor, deci a cerut dela consiliul

școlar al țării ca acesta să facă înșcolirea pe baza recensământului din 1910. Consiliul școlar, scos din dilemă prin șiretenia lui Omelian Popowicz, a dat ordin ca făcerea să se rezolve în modul acesta. Deci înșcolirea, după ordinul acesta, avea să o facă conducătorii școlar cu ajutorul listei de recensământ de s'ar fi aflând la primărie.

Așa s'a și purces și s'a aflat că din toți copiii obligați să ceteze școala numai 16 erau pentru școala ucraină iar peste 300 de copii erau înscriși pentru școala română. În lista de recensământ aflătoare la primărie $\frac{2}{3}$ de populație sunt Români și $\frac{1}{3}$ Ruteni. Trimițându-se lista copiilor înscriși la consiliul școlar districtual, căpitania s'a mirat de rezultatul înscrierilor și a ordonat o revizuire a listei acesteia. La revizuire s'a constatat pe baza condiceii de recensământ aflătoare aici că cam 240 copii sunt de părinți ruteni și abia peste 80 sunt de părinți români. Deosebirea vine de acolo că lista de recensământ s'a rectificat ulterior la masa verde a prefecturii, sau cu alte cuvinte s'a falsificat în folosul Rutenilor așa că numărul Românilor s'a redus dela $\frac{2}{3}$ la $\frac{1}{3}$. Pe baza acestor constatări consiliul școlar de țară a hotărât să li deie Rutenilor în Mihalcea o școală de 4 clase și Românilor una de 2 clase. Comuna se înțelege a făcut iarăș recurs și la deschiderea școlii publice clasele românești sunt ticsite de copii și școala ruteană de 4 clase a rămas deșartă, căci părinții nu vreau să știe nemică de școală ucraină. Copiii ce nu intră în clasele românești s'au înscris iarăș la școala particulară română.

D. deputat Modest Scalat aflând că rezultatul recensământului din Mihalcea s'a falsificat într'un mod așa de necruțător pentru Români a ținut acolo în 7 Septembrie o adunare și li-a desfășurat alegătorilor săi rectificările cu stampila de cauciuc dela căpitănie care s'au făcut în lista de recensământ. Poporul, adunat în număr imponent, a dat expresie de mare nemulțămire contra falsificărilor săvârșite pe sama naționalității lor și a votat o energică moțiune de protest, care a înaintat-o d. Scalat guvernului din Cernăuți și a trimis-o și ministeriului de interne la Viena. În sfârșit i-a votat adunarea încredere și mulțămită d-lui deputat Scalat pentru grija ce o poartă intereselor românești.

Pentru informarea acelora ce nu știu cum stăm noi la Mihalcea și pentru a da de gol și pe acei Români ce nu se sfiesc a ținea partea ucrainilor uneltind contra intereselor românești și afirmând că noi umblăm să facem „proselitism“ între ucraini „ne vârim în teritoriul străin“ și câte altele, aducem o serie de nume dintre familiile românești din Mihalcea care le-am spicuit în treacă din lista

de recensământ din 1910. Aici aflăm nume ca: Arseni, Balan, Bordian, Braha, Boșniag, Doros, Dragan, Constantinovici, Corjan, Cornuta, Filip, Lopusnian, Lăcusta, Morariu, Manescul, Muntean, Pantea, Pita, Pomârlan, Popovici, Prodanciuc, Perjul, Spatar, Reus, Tușinschi, Volcinski (rezeși), Ungurian, Ursachi, Zaharia ș. m. a. dintre cari mulți au căzut jertfă nemiloasei „stampile“. Observăm că aceste sunt nume care le poartă zeci de familii din Mihalcea așa că vorba de „proseliți“ după cari am vâna noi nu e defel la loc în cazul acesta și nici în multe alte cazuri. Proseliți caută mai curând Ucrainii și cine se îndoiește n'are decât să deschidă anuariul gimnaziului al II-lea de stat din Cernăuți cu paralele rutene unde va găsi mare număr de nume românești precum: Aroneț, Dragan, Cozma, Cozub, Cioban, Gușul, Carnaț, Lupul, Formagiu, Floria, Colibaba, Georgița, Nedelcu, Topala, Lemni, Negoița, Pantea, Sprâncenat, Spânul, Padure, Vlad ș. m. a. Cunoaștem câteva cazuri pozitive cum au fost câștigați părinții români a-și trimete copiii la gimnaziul ucrain, mijloace care numai cinstite nu sunt.

Să ne întoarcem acuma la chestia școlară din Mihalcea. Aici dela început a fost înființată o școală curat românească care după câțiva ani de existență s'a prefăcut în școală curat ruteană de inspectorul romanofag Tumlirz. Uricul de fondare al școlii, care prevedea numai limba română ca limbă de instrucție, a dispărut din Arhiva guvernului și în locul limbei române s'a introdus limba ruteană. Școala ruteană, supt îngrijirea bună a autorității școlare, a progresat repede și clasele s'au sporit una după alta devenind școala de 6 clase. Românii, peste capul cărora s'a trecut la ordinea zilei, au pornit să lupte pentru recâștigarea școlii românești, dar autoritatea școlară, pe cât de darnică pentru Ruteni pe atât e de sgârcită pentru Români. Prefacerea școlii române în ruteană s'a întâmplat pe neașteptate, iar Românii trebuie să bată drumurile un deceniu și jumătate ca autoritatea școlară după atâta amar de trudă și de cheltuieli făcute de Mihălteni să li deie ca de batjocură 2 clase, lăsând încă totuș Rutenilor 4 clase, despre „ausgleichende Gerechtigkeit“, deși școala ruteană de doi ani e de tot deșartă. Ca mod de siluire a voinței poporului s'a iscodit de Omelian Popowicz recensământul. N'am avea nimica în contra acestui model de înșcolire, dacă recensământul ar fi corespunzător stărilor faptice, adecă ar fi corect, dar dovedindu-se lista de recensământ dela căpitănie falsificată în defavorul Românilor trebuie să protestăm și noi împreună cu Mihălteni contra nelegiuirilor comise și să cerem ca înșcolirea să se facă conform dorinței pă-

rinților cari singuri au dreptul de a hotărî asupra viitoriului copiilor lor. Amestecul Comitetului țerii în afacerea aceasta e reprobabil pentru că nicăiri nu stă în legile școlare că un atare amestec e îngăduit.

Chestia bisericească și politica externă.

Numirea neașteptată a lui Manastyrski ca arhimandrit de scaun se atribue și unei influențe a politicei externe și anume a relațiilor Austriei cu România care nu mai sunt așa de prietenoase ca mai înainte. Această situație, Rutenii să o fi exploatat pentru a sugera guvernului Austriei sentimente mai puțin echitabile față de Românii din Bucovina, și a creat Rutenilor o poziție mai privilegiată ca oricând. Nu ni-ar veni a crede că pentru guvern politica externă ar putea fi un motiv pentru a ne trata mai rău decum amplotiații săi, credem fără autorizația de sus, ne-au tratat până acuma, însă e o fatală coincidență între politica externă și numirea lui Manastyrski, așa că bietul român aiurit, se întreabă dacă n'o fi totuși adevărat ceea ce se presupune, căci Coco Wassilko doar nu degeaba s'a lăudat cândva că va face cu Românii acelaș lucru ce l-a făcut cu Rușii bătrâni: âdecă îi va prezenta guvernului ca răi patrioți, trădători, iredentiști și va intriga atâta până ce guvernul o va crede. Și Coco, dacă nu află momente pentru a confirma prin vre-un fact intrigele sale, sigur că s'a folosit măcar de acest fact de care nu putem fi trași noi la răspundere: îndrumarea politicei externe a României pe alte căi decât cele dorite de Austria. Dacă glasul lui Coco a fost ascultat pe acest motiv, ni se întâmplă o îndoită nedreptate: una că nu putem suferi noi pentru ceea ce alții afară de țara noastră au pus la cale, și alta că se disconsideră loialitatea noastră care merge până a ne transforma în iredentiști austriaci: dovadă sfaturile sincere ale d-lui Aurel Onciul și ale părintelui Zaharovschi date României să renunțe la acea puțină trufie națională a independenței și să între sub aripile ocrotitoare ale pajurei duble sub care suntem noi. Căci ce suntem noi devină că caldul nostru patriotism ce culminează în convingerile d-lor Onciul-Zaharovschi nu a fost în stare să facă pe Românii din regat să renunțe la patriotismul lor, care se vede că are pretenția să fie și el cald pe socoteala sa și să arboreze la Dunăre și Marea Neagră stindardul negru-galbăn?

Am înțelege ca ceva natural o schimbare spre rău a tacticii guvernului față de noi, dacă pe timpul când România era un Fridolin credincios și ascultător al împărăției noastre, Românii din Bucovina ar fi beneficiat, pe motivul acesta, de o situație privilegiată. De aceasta însă nu s'a pomenit nicicând, probabil și de aceea că politicianii României nici nu și-au bătut capul să afle dacă nouă ne merge bine sau nu, și dacă au gândit la lucrul acesta, după reflexii cumiști, se convingeau că nu se putea altfel decât să ne meargă bine în împărăția prietenă. Deci dacă nu ni s'au dat plăcinte când politica externă cu România era excelentă, să nu ni se dea nici turtă cu cenușă când această politică e mai puțin bună. În genere, noi credem că considerații de aceste nici nu încap în politica internă a unei țări afară doar dacă această țară e o Turcie ale cărei grijă pentru provinciile stăpânite era numai strângerea birului. La noi însă, slavă Domnului, sunt legi ce dau tuturor drepturi egale, sunt instituții culturale, este o administrație exactă și prea exactă, vorba numai e ca această administrație să vegheze ca o nație să nu răpească bunurile și drepturile alteia, ca fiecare nație să profite la fel de instituțiile culturale etc. Ar fi și nedemn pentru o împărăție mare civilizată, să demonstreze contra unei țări mici, apăsând pe conaționali acesteia ce se află sub stăpânirea ei. De aceea, tocmai pentru a nu da prilej la o astfel de bănuială, politica guvernului față de Românii bucovineni ar fi trebuit să nu propue numirea lui Manastyrski acuma. Mai bine îl numia cu un an înainte și nu căutând espediente ci poruncind, ca Ungurii dându-ne franc învățătura pe care credea că trebuie să ne-o dea.

„Nowa Bukowena“ despre protestul preoțimii române.

Organul partidului ucrain „Nowa Bukowena“ a publicat mai dăunăzi un articol de fond în Nr. 75, în care se ocupă de protestul Românilor contra numirii arhimandritului de scaun Artemon Manastyrski, numire care s'a săvârșit contra regulilor bisericești și cu încunjurarea uzurilor constituționale din țara noastră. Articolul e, începând cu titlul: „Orgiile rutenofage ale aparariștilor români (partidul boeresc-popesc)“, mai departe „clica românească a boierilor și popilor“ (taman copia epitetelor din „Foaia Poporului“) și până la ultimul șir, o adevărată batjocură

nu numai la adresa preoțimii române și a partidului naționalist ci la adresa tuturor Românilor din țară. Vom insista puțin asupra lucrurilor atinse de organul acesta, și vom arăta de ce, cu atâta înverșunare, combat politicianii ucraini preoțimea română din țară.

În articolul citat sunt îngrămădite mai multe chestii din care vom releva numai câteva. Articolul începe cu „partidul apararist“, trece apoi la „Românii din partidul democrat“ pe care îi laudă că sunt gata să facă în dieceză o învoială pe bază de „egalitate“ a Românilor cu Rutenii, se năpustește apoi asupra partidului opoziționist rutean al cărui organ e „Ucraina“, dă cu batjocuri în mitropolit care nu voiește să se plece înaintea Măriei sale cuconului Coco Wassilko și sfârșește cu preoțimea română care nu voiește să facă slujbă politicianilor ucraini. După multele epitete injurioase înșirate din belșug din dicționarul „ales“ al ucrainilor din Galiția, se vede că articolul e scris de un ucrain „învățat“ care e dobă de carte și e chiar răutatea personificată. Multele denaturări și minciuni tendențioase care le întimpinăm în articol nu sunt în fine o notă nouă a jurnalisticăi ucraine. Din minciuni și batjocuri n'ai adevărat ce alege din tot articolul. Astfel e o minciună mare că protestul Românilor era îndreptat contra poporului rutenesc din țară, ci e adevărat că protestul acesta era îndreptat contra conducătorilor ucraini cari vecinic fac intrigi pentru a zdruncina caracterul românesc al bisericii noastre, și protestul era îndreptat totașa contra acelor factori, contra acelor influențe nefaste cari au dat ansă de s'au făcut propunerea pentru numirea unui arhimandrit contra votului capului bisericesc al arhidiecesei din Bucovina. Tot așa de mare minciună e afirmarea că mitropolitul Repta e „fiul unui țaran rus“ unde e știut că familia Repta sau Ripta e o familie de mazili cari nici odată n'au fost ruși, fie ei chiar originari din Banila-Rusască care și ea a fost românească.

Organul ucrain se miră că un partid românesc a pornit o „campanie provocatoare“ contra lui „oteț Manastyrski“, da gazeta aceasta oare cum purcede față de preoții români? Dacă-și vor reaminti ucrainii „campania provocatoare“ a lui Pihuliak contra preoțimii române în decurs de mai bine de zece ani, atunci vor înțelege poate că purtarea Românilor față de un preot rutean e chiar din motivul arătat foarte întemeiată pentru că de ce să se poarte Români cu preoții ruteni altfel decum se poartă conducătorii ucrainilor față de preoții români.

O provocare fără seamăn la adresa Românilor sunt însă

versurile citate de Fedkowicz, care — în treacăt fie zis — n'a fost ucrain născut ci a fost un „perehincic“ polon — un renegat, și care scrie despre Români că aceștia sunt niște „oameni ne-trebnici căptușiți cu sclavi romani“.

Încă o observare să relevăm din articolul organului oficios al „partidului ucrain“ care zice: „Acea preoțime românească, care cârmuiește sub cnutul său poporul rusesc peste treizeci de ani...“. E lucru știut că preoțimea românească cârmuiește treburile bisericesti în Bucovina decând există această țară, iar „poporul rusesc“, cum zice „Nowa Bukowena“, e cârmuit de preoțimea românească peste 30 de ani, deci dară el e în Bucovina abia de 30 de ani și tinde acuma să aibă aceleaș drepturi ca Românii, poporul baștinaș.

Și care să fie oare motivul îndârjirii atât de vehemente contra preoților români din satele rutene sau cele mixte? Sunt preoții români într'adevăr neomenoși și nesinceri față de parohienii lor, dacă aceștia sunt ruteni, și îi ruinează materialicește și moralicește cum susține organul partidului ucrain? Și ura și goana aceasta contra preoților români este ea oare generală, există ea la popor sau numai la intelectuali și politiciani? Incepem de a răspunde la întrebarea a 3-a. Dacă ura contra preoților români ar fi generală, dacă poporul rutean n'ar fi mulțumit cu păstori săi sufletești, atunci în 30 de ani decând preoțimea română cârmuiește poporul rutean“ n'ar fi rămas nici urmă de preoți români în satele rutene. Dar fiind că preoții aceștia își împlinesc cu acurateță serviciul și se poartă cu popor ca adevărați păstori sufletești, poporul îi iubește și ura politicianilor ucraini nu poate să le strice nemică. De câte ori țărani ruteni, auzind că în gazetele ucraine se scriu atâtea rele despre preoții români ei strâng din umere și zic: „Nu știm cum îi aiurea, dar la noi știm, că preotul e bun și nu l'am lăsa din comună. Și de câte ori deputațiuni de sute de țărani ruteni vin la Cernăuți și se prezintă înaintea mitropolitului rugându-l să nu li ieie pe preotul cutare, român urgisit și huiduit de gazetele ucraine, pentru că ei sunt tare mulțumiți cu dânsul.“

Adevăratul motiv pentru care preoții români sunt combătuți e faptul, că aceștia își caută de slujbă și nu vöiesc să se înbame la carul politiceii ucraine. Politica ucraină e sprijinită la țară numai de învățatori, și de aceștia numai în parte, încolo preoții sunt numai câțiva în tabăra ucraină și ceilalți sunt sau români sau aderenți ai partidului „rutenilor bătrâni“. Și fiind preotul mai

independent decât învățătorul pe care ușor îl poți sili să facă ceea ce dorește partidul politic, folosindu-se de autoritățile politice, el trebuie combătut pe temă națională. Dar poporul din părțile rutenești și din satele mixte nu e de fel înțeles cu lupta aceasta și numai atunci e pe partea contrarilor preotului dacă acesta e un nimernic și nu-și împlinește slujba bine.

Deci „cine samănă vânt, va culege furtună!“ Aceasta ușor li se poate întâmpla politicianilor celor mai mari ai ucrainilor, cari la proximus prilej pot dispărea de pe terenul politic pentru că poporul și așa e îndârjit contra conducerii politice ucraine din pricina desastrului economic cauzat de acești politicieni, și nemulțămirea începe a se lăți și în rândurile intelectualilor ruteni și în jurnalistică. E interesant a se ști, că alegătorii cuconului Wassilko sunt cei mai nemulțămiiți, așa că dânsul nici nu prea cutează să vie în mijlocul lor, afară doar încunjurat de o droaie de „Wahlmacheri“, cari sunt gata la ori ce treabă.

Aiurea altfel ca la noi.

Dela Români din Ungaria și Transilvania.

„Comitetul central executiv al partidului național român s'a întrunit în 11 și 12 I. c. sub presiul dlui G. Pop de Băsești în ședință plenară, la care a luat parte aproape toți membri comitetului. In aceste ședințe au avut loc discuțiuni asupra situațiunei politice în general, precum și asupra mijloacelor și programului de acțiune în viitorul cel mai apropiat.

S'a constatat, că situația politică sub guvernul actual (unguresc) este continuarea acelu sistem politic de opresiune, față de care și întrecut comitetul a fost silit a observa opoziția cea mai holărată.

În scopul de a manifesta nemulțumirea poporului românesc și a motiva pretențiunile noastre în fața politice actuale de stat, s'a decis publicarea unui memoriu informativ pentru opinia publică, asupra nelegiuirilor, ce le îndurăm pe toate terenele vieții publice. S'au luat măsuri pentru ținerea mai multor adunări populare și, în fine, pentru desăvârșirea organizării partidului, precum și mai ales pentru îndeplinirea lucrărilor referitoare la stabilirea listelor electorale în baza legii celei noi, s'a decis angajarea unei puteri de muncă, care va sta exclusiv în serviciul comitetului.

Comitetul a luat la cunoștință mulțumitoare activitatea parlamentară a deputaților noștri naționaliști*) și i-a împuternicit, ca la proiectele ce sunt a se aduce în discuție în parlament, să apere cu energie punctul de vedere al partidului național român.

În fața zvonurilor răspândite în mod tendențios despre pretensele tratative cu factorii politici hotărători în viața publică a statului nostru, comitetul constată, că dela eșuarea tratativelor din iarna trecută, între acest comitet și între guvernul țării, absolut nu au avut loc nici un fel de tratative. Comitetul național însă de sine înțeles, se simte dator a discuta cu oricare factor deciziv în viața politică a statului nostru asupra condițiilor de existență națională și dezvoltare culturală și economică a neamului nostru, și a arăta și acestora, cu orice ocaziune, adevărurile, pe cari se bazează politica partidului național român, singur în drept de a conduce viața politică a poporului românesc din Ungaria și Transilvania“.

Așa se face politică la Românii din Transilvania și Ungaria. La noi însă în Bucovina, fiecare deputat se crede în drept și în putință de a face politică pe barba proprie fără a avea nevoie de a se sfătui cu ceilalți colegi privitor la demersurile ce ar trebui întreprinse în aceeași direcție și în comun acord. Rezultatul acestei politici e destabil. Unul trage hăisa, altul ceala și, fiind direcțiile în care tind deputații noștri adese chiar opuse nu se alege nici un rezultat din activitatea lor sau unul negativ, ca în timpul prezent numirea lui Manastyrski. Oare până când vor dăinui stările aceste la noi?

Minciuni ucraine.

Un popă ucrain care iscălește „sviaščeneec vigilax“ publică în „Nowa Bukowena“ un articolăș în care se plânge că în unele parohii ca: Cuciuromie, Cuciuromare, Camenca Stănești de sus etc., au încăput preoți români ca parohi și nu oameni de ai ucrainilor, în fine suduie și în marii proprietari poloni cari pentru parohii unde sunt patroni bisericești propun mai curând pe un român decât pe un ucrain. Indeosebi îl apucă la refenea pe d. Kasimir cav. de Bogdanovici, la propunerea căruia a încăput într'o comună din districtul Coțmanului un român ca paroh și nu un ucrain și exclamă: „Ce s'ar întâmpla dacă un ucrain ar obține

*) Noi, cu durere, nu o putem face cu privire la activitatea deputaților noștri. (N. R.).

un post subț Suceavă. precum părintele cutare, fost membru al societății academice „Dacia“ a încăput paroh subț Coțmani?“ Privitor la exclamația părintelui „vigilax“ avem de observat că noi Românii avem de revindecat mai mari drepturi în districtul Coțmani decât dâșii de a se amesteca în districtele românești pentrucă de Coțmani pe noi ne leagă trecutul nostru și în prezent avem încă câteva sate locuite de răzeși cari nu voiesc să fie numiți ucraini. Și dacă e vorba de un amestec într'un district străin, atunci Rutenii sunt aceia cari se vără în districtele românești. Cel dintăiu a fost Pihuleak care nu numai că se bagă la Suceava, dar face agitație chiar și în Câmpulung și Dorna. Și chiar activitatea șovinistă a unui Pihuleak care se vără pretutindene, ne-a deschis ochii și nouă care ne-am zis: Cum adecă vine treaba că conducătorii Rutenilor nu se sfiesc să se amestece în districtele românești și noi să abandonăm acele locuri cari vorbesc despre gloria trecutului nostru? Și satele: Carapciu pe Ceremuș, Cuciuर्मic, Horoșăuți, Boianciuc, Ivancăuț și multe altele să le dăm noi pradă ucrainilor și să nu sărim fraților noștri în ajutor cari se leapadă de tot ce este ucrain? Așadar redesteptarea noastră națională a avut îndemn, am putea zice, chiar în activitatea provocatoare și slavizătoare a deputațiilor ruteni cari totdeauna s'au amestecat în afacerile și în districtele românești.

Preotul „vigilax“ în chestie plutește de asemenea în apele ucrainismului șovinist ca și deputații Rutenilor. Așa numește bunăoară acest popă „adevărată comedie și provocație din partea consistoriului de a pretinde un examen de limba română dela petenții ruteni cari competaseră după parohii „curat rutenești“ precum Horoșăuți, Cuciuर्मic, Carapciu pe Cer. etc. „parohii curat rutenești!“ Comunele aceste sunt comune răzeșești, mazilii și răzeșii cari sunt epitropi bisericești în numitele comune să nu mai aibă dreptul de a cere dela Consistor nici chiar un paroh cunoscător al limbii românești ca acesta măcar din când în când să li citească liturgia românește sau să li facă botezuri și alte ceremonii în limba românească care le mângăie sufletul? Nu-i pretensiunea aceasta a popei „vigilax“ o „adevărată comedie și o adevărată provocație“ la adresa Românilor și în special la adresa mazililor și răzeșilor?

După aceea cât de obiectiv e acest „sviașcenec“ se poate vedea și de acolo că comune ca Hliboca cu 601 locuitori români și Rogojești cu 202, deci cu o populație românească mai bine

decât a cincia parte a locuitorilor din satele aceste chiar după statistica oficioasă care s'a făcut în dauna Românilor le consideră ca parohii curat rutene și protestează contra cererii cunoștinței a limbei românești la ocuparea posturilor de parohii din comunele numite. Dacă statistica oficioasă cu rectificările recensământului dela masa verde a căpităniilor constată 20 la sută Români în satele numite, atunci de bunăsamă că se află numărul indoit, de fapt, și deci, parohiile respective sunt parohii cu populație mixtă și nu „curat rutene“ precum afirmă minciunosul „sviașce-nec vigilax“.

Ca totdeauna așa și de astădată se prezintă afirmările ucraine din „Bukowena“ ca minciuni tendențioase care sunt menite a îmbăta lumea cu apă rece, și ca tendințe de slavizare ale comunelor mixte și răzeșești.

Documente.

La neștiința ștampel.

Contract de vecinică vânzare.*)

Cari în zioa mai gios înșămnată luna și anul între dumnealui Vasile Tușinschi vânzător dispre o parti, dispri altă parti și întri dumnealor Ioan Boșneag și Mihalachi Constantinovici cumpărători: în ponturile următoare s'au făcut și sau închiet.

1-tăi: Au vândut dumnealui Vasile Tușinschi dumilor sale Ioan Boșneag și Mihalachi Constantinovici a sa dreptă parte de moșie în satul Mihalce din a șasă sprăzeci parte din tot satul Mihalci a patra parte și cu un contract ce-l are dumnealui cumpărătură di la un Răus Ioan di veci doazăci fălci cari moșie i să tragi baștină dipi mama dumisale anumi Rucsanda Tusinsca, fata rapausatului Dumitraș Tabăr cu tocmala pi aceea a patra parte din a șasă sprăzeci parte și 20 fălci cu una sută și zeci galbin aur olenderi bun traș la cumpănă cari bani am primit toți diplin la făcutul contractului cu câmp de arat și de cosit, săliști, toaloacă, cu codrul, huci pără vadul di moară, podani ce să află pi ace parte și mai vartos cu un cuvânt cu toate mademurile ce sănt sau ar mai naști pi ace parti cât pi pământ și supt pământ.

Am vândut dumilor sale sus pomeniți în veci de veci cum dumilor sale și următorilor ce ar eși din următori dum.-sale ca să stăpânească în pace, ca a sa dreptă parte otcină moșie și averi.

*) In posesia d-lui Dr. C. cav. de Isopescul-Grecul.

2-le: Dumnealor cumpărători să îndatorească a plăti toată dădgia împărătească ce ar eși asupra aceștii moșie ori în ce natură în pâni sau bani gața a plăti fără de a ceri de la dumnealui vânzătoriuil vre o răsplătire.

3-le: Dumnealui vânzătoriuil dă aceasta parte de moșie dumilor sale cumpărătorilor în stăpânărie (!) di la zioa contractului fără de a popri pentru sâne cât de puțin îndărăpt și acest contract slujești și în loc de cvitanție.

4-le: Întâmplându-să ca să să scoale cineva asupra acestui contract ce am vândut eu din bună voe me dintri frații mei ori neamuri sau alți cineva strejn cu mine au să-ș cate, dar dumnealor cumpărători să nu fie întru nimică atins sau traș întâmplându-să la vre o pricină di giudecată ori la cinst. giudecătorie în Bucovina sau în Băsarabie dumnealui vânzătoriuil esti dator toată chiel-tuiala și păgubire a plăti dumilor sale cumpărătorilor fără de nici un cuvânt a pune împotrivă.

Drept aceasta și pentru mai bună și adevărată credință am iscălit în fața poftiților marturi dispre carile poftesc amundao părțile pre cinst. c. c. forum ca acest contract să să tragă la tabula țării în condica și cărțile de moșineri.

În Novosălița la 26 Oct. 1818 c. v.

Vasăli Tușinschi, vanzător.

Neculai Botă, martor. + Toader Bățu, martor. Enăcachi Spănul, martor.

De coala pe care e scris documentul e prinsă cu ață o altă coală cu timbru-sigil: „Lemberg 1 Gulden“ și cu notița: „Supplimentum zu dem Kauf- und Verkaufscontracte deto Nowoselitza am 26. October alt-Kalenders 1818 über einen Gutsantheil von Mihalcze“.

Christof Christofowicz, Zeuge.

Wartan Bogdanowicz, Zeuge.

* * *

Familia Flondor.

Familia Flondor e o familie veche boerească din Moldova. Vița genealogică se poate urmări prin documente până în secolul al XVI. Porecla acestei familii nu a fost însă una și aceeaș. În decursul vremii s'a schimbat ceea ce vor dovedi documentele mai jos induse.

Istoria familiară bazată pe documente e următoarea: Alexandru Vodă Lăpușeanul († 1568) după istorie, a avut un fiu

Bogdan, care i-a urmat și în domnie. Acesta însă după o domnie de 4 ani (1568—1572) fu necesitat să părăsească țara și să-și caute refugiul la Moscva. Din documentele ce urmează reiese, că Alexandru Lăpușneanu să mai fi avut un fiu pe care-l chemă Constantin. Despre acesta nu amintește istoria nimic. Acest Constantin să fi fugit de frica Turcilor la Moscva dimpreună cu fratele său Bogdan Vodă. Lui Bogdan i s'a prilejit în Moscva moartea, în anul 1774 a fost aice ucis Constantin însă să fi rămas mai departe ca kneaz, ba chiar ca voevod la Kiev. Constantin Kneazul să fi avut doi fii Pavăl și Ioan. Aceștia s'au reîntors în țara lor, dar se vede din frică, sau din alte motive, presupun din motive de oportunitate, nu au mai purtat numele „Lăpușneanu“ ci s'au numit „Albotă“. Pavăl Albotă a ajuns chiar vornic mare. Toate aceste se pot urmări în un document păstrat în copie. legalizată la tabula țării din Cernăuți. Documentul e o copie a unei cărți domnești alui Moisi Movilă și sună :

„Noi Moisi Movilă voevoda bojiia i mitostioi Gospodar zemli Moldavscoi † Facem știre pentru acest al nostru cinst. și credinceos boierin Dumalui Pavăl Albotă marele vornic din țara de jos cinst. și credinceos boierin Sașcoy marele visternic : cum sau judecat de față la divan gosp, pentru giământat de sat de Șăpoteni pre ispisocu ce au avut Dumalui vornicu Albotă de la Stefan Vodă cel bun. și alti privilegii a lui Pătru Vodă, iarăș pe ace ocină care dacă au luat pe fiica lui Pătru Rareș, pe Ruxandra Alexandru Vod Lăpușneanu Doamnă ace ocină și altele au fost de zestre : Deci după a lor viață, și domnie au rămas fiilor săi, lui Bogdan și lui Constantin, Bogdan având pronie dumnezească iau așezatu domnu la scaunu țării Moldovii în locu părintelui său ; Bogdan în domnie sa două surori ce au aut leau măritat au dat pe una după Poniatouschi și alta după Zborouschi. De acei dacă sau înștiințat împarație otomânească au intrat la propus că va inchina țara Bogdan vodă craiului leșesc au trimis cu urgie asupra lui, Bogdan au lăsat scaunu domnii, și luând pe fratele său Knăzu Constantin sau dus la Moschi(sic) und acolo îndată i sau prelegit moarte, iară Knăzu Constantin după slujbele ce au făcut au rămas voevoda la Kiev, care din privilegii ce au arătat feciorii lor Pavăl și Ion am adevărit cărora dacă iarăș au venit la țara Moldovei la ocinile sale : iau numit pe poreclă Albota și dintrace pricină că sau înstrăinat părintele lor de'n țară sau împresurat numita de mai sus moșia, arătând Dumalui visternicu că acea moșie nu este de

baștină fără cât de patruzeci și mai bine de ani de când are stăpânire pe dânsa: Domnie me am socotit dintru ce nenorocită întâmplare ca acei leau fost înstrăinare de la țară, și ocinile sale Dum: visternicu fără dreptat stăpânește moșie imprsurând (sic!) lucru strein pentru aceasta sau dat rămas din toată legea, iară Dumlor Pavăl și Ion nepoți lui Alexandru Vodă Lăpușneanu rămână stăpânitori pe drept ocina sa ce sau dovedit den privilegiu gpod: dacă am văzut urici și întărituri de la alți domni ce au fost mai innainte de noi iam dat și de la Domnie me uric și întăritură Dum: marelui vornic Pavăl Albotă pe asa moșie ce sau pomenit mai sus să fie și de la Domnie me Duml: și cuconilor nepoților și strănepoților Duml: în veci iară după a noastră viață și Domnii pre cine va alege Dumnezeu să fie Domn țării acestie den sămenția noastră sau dintru alții să aibă a da și a întări uric și întăritură noastră iar cine ar strica acele să nu fie ertat de Domnul Dumnezeu ce au făcut ceriul și pământul și să fie blăstămat de 381 oteți de la soborul Nekei lăcaș săi fie cu Juda în veci. Aceasta scriem u Jas 7141 Sept. 10 Moissii Movilă Vvda (L. p.) vel logofăt“.

(Vezi tabula țării Liber relationum tom. II. pag. 23 Ad. Nr. 213 Pr. 2 Febr. 1795).

Marele vornic Pavăl Albotă a jucat un rol mare și iscălitura lui o aflăm foarte adese pe uricele și documentele vechi istorice. Spița neamului acestei familii arată cumcă marele vornic Pavăl Albotă a avut un fiu Toader. Acest Toader era încă o persoană bine cunoscută. Avea rangul de „vel armaș“ și ca atare iscălește mai multe documente. Legătura în spița neamului ni-o dă următorul document păstrat în copie în tabula țării:

„Noi Antochi Constantin Voevoda bojo milost. gpd. zemli Moldavscoi. adecă domnie me mam milostivit și am dat și am întărit cu innoială domnii mele alui nostru credinceos boiar Dumlui Toader Albotă ce au fost armaș mare, starostele de Focșenii cu al său șerbi Gavril Dudumian și cu toți feceorii lui și Pavăl și Gheorghii și cu femeii lor și copiii lor cari țigan i se trag lui de pe părintele Dusale: Pavăl Albotă vel vor. pe dires ce neau arătat Dumlui de la răpăusatu Petră Vod și de la alți domni ce au fost mai înainte de domnie și de miluire me pe acest țigani ce scriu mai sus dece și domnie me mam milostivit și lam miluit pe boierul nostru ce mai sus serie cu acest țigani ce se pomenese mai sus ca săi fie Duml. drepti șerbi și cuconilor duml și nepoților și strănepoților și uric și întăritură neclătiți în vecii eară

după a noastră viață și domnie pe cine va alege Dumnezeu a fi domn întra noastră țară a Moldovii de seminția noastră sau dintru alți să nu strice dania și întăritura noastră ci să aibă a da și a întări eară care ar strica dania și întăritura noastră acela să fie neiertat de Dumnezeu și afurisit de 381 oteți ce au fost în cetat Nekej și locașul săi fie cu Juda în veci întracest chip să nu fie aceasta scriem u Jas 7213 Joni 15.

Io Antochi Constantin Wodă (l. p) vel logofăt*. *)

Din acest document reiesă că Toader e fiul lui Pavăl Albotă, precum s'a văzut și din premărgătoarea carte domnească că Pavăl Albotă e fiul lui Constantin, care ar fi fost un fiu al lui Alexandru Lăpușneanu. Firul familii se poate și mai departe urmări. Lucru curios însă că familia își pierde iarăși numele. Toader e ultimul care poartă numele Albotă Șerban, fiul lui Toader Albotă nu e mai mult cunoscut sub numele „Albotă“ ci îl chiamă acuma Flondor. Pe Șerban Flondor îl întimpinăm iscăbind prin urice ca medelnicer mare. Cumcă d e fiul lui Toader Albotă ni dovedește următoarea copie a uricului din tabula țării din Bucovina:

„Noi Grigori Ghica Voevoda boji milost gospodari zemli Moldavscoi. Credinceos boierul Domniei mele Dumnalui Șerban Flondor ce lam făcut medelnicer mare și vornic la Câmpulungu rusesc ni sau jăluit zicând că porecla lui este Albotă acu sau schimbat Flondor pentru care au arătat dovezi un uric cu velet 7141 Sept 20 dela Moisi Mogilă Vvod: ce au avut moșu lui Pavăl Albotă vel vornic un ispisoc velet 7213 Joli 15 de la Antochi Constantin Vvod ce au aut părintele Dums: Toader Albot vel armaș: îndeosebit mărturisece Dumnelor cinstiți și credinceoși veliții din boierii divanului domniei mele Sandu Sturza vel logofăt Iordachi Canta vel vor., Costachi Razu hatman, Toader Paladi vel vist că au apucat în viață pe Toader Albotă și Flondor îi este fecoor și pe acei vremi era Flondor: v: med: la curte gospod: uricu lui Moisi Moghilă voda adivirează dinceput poriclor au fost Lăpușneanu după acei au rămas Albotă de la Pavăl vornicu.

Domnie me dacă am văzut diplină dovadă alui Flondor nepot lui Pavăl Albotă vel vornic, iam adevorit din privilegiu di mai sus a răposăților întru fericire domni ce au fost mai înainte* de noi pentru aceasta mam milostivit și iam cinstit: în stare boierească i s'au căzut despre neam că au fost din rândul

*) Liber relationum II. pag. 25 Ad Nr. 213 pres. 2 Febr. 1795.

boierilor celor mari a divanului țării acestii a Moldovii pentru acei am dat înoială și de la domnie me acest credinceos boiari Șerban Flondor vel med. dovadă și întăritură atât pe poreclă cât și pri neam să fie Duml. și cuconilor nepoților și strănepoților Duml: în veci iar după a noastră viață și domnie pe cine va alege Dumnăzău să fie domn a ceștii țări a noastre, din seminția noastră sau din alții să aibă a da și a întări: aceasta scriem u Jas velet: 7230 Ghen. 8 l. p. vel logofăt (*).

Prin acest document e deci dovedit că Șerban Flondor e fiul lui Toader, fiul lui Pavăl Albotă și așa am urmărit firul genealogic al familiei Flondoreștilor din familia Albotă, care earăși după cum arată celelalte două documente antemergătoare să trag din familia Lăpușneanu.

Urmărirea mai departe a spiței neamu'ui Flondoreștilor e lucru ușor. Familia Flondor numără până azi între fruntașii români ai Bucovinei. În 12 Oct. anul 1777 aflăm între cei dintâi boieri, cari depun jnrământul la anexarea Bucovinei, pe Toader Flondor, Ioan Flondor, Vasile Flondor și Ilie Flondor. De acu își păstrează familia porecla Flondor până în ziua de azi.

Repet încă odată că documentele induse sunt copii. Nu e însă nici un motiv de a dubita în autenticitatea originalelor fiind copiile făcute officios de tribunal și păstrate acolo în tabulă dela anul 1795. Astfel că cu oarecare siguranță aş putea zice că deducțiunile amintite relative la arborele genealogic al familiei Lăpușneanu-Albotă-Flondor sunt exacte și nedubioase.

Cernăuți, Septemvr. 1913.

Dr. N. Cotlarciuc.

Norocul noroacelor.

Trăia odată într'un sat un om cu femeia lui și cu șapte copii. Bogat nu era, ci de-abia avea cu ce să-și ducă de azi pe mâne viața lui și a casei lui. Oricât s'a muncit și s'a sucit și 'n dreapta și 'n stânga bietul om să prindă oleacă de avere, de loc. A lucrat la unul pe o vițică: dacă s'a împlinit anul, i-a murit și aceea; la altul, pe-un juncan: dar și acela i-a perit; în sfârșit la un altul pe o piatră de moară: dar la sfârșitul anului s'a despicat în patru. Mă rog, par'că era un făcut pe capul bietului creștin... Dac'a văzut și-a văzut că nu mai e chip de trăit,

*) Liber relationum II pag. 26 Ad. Nr. 213 Pres. 2 Febr. 1795.

casă grea, copii mulți, a început să ofteze, s'a mai uitat în sus, a făcut vre-o două, trei cruci și și-a luat lumea'n cap. Din drum în drum, din cărare în cărare ajunge omul nostru într'un pustiu. Mergând el așa gânditor și plin de năduh, iacă se întâlnește în cale cu o bătrână.

— Bună ziua, omule hăi!

— Bună ziua, mătușă.

— Da ce ai de ești așa de abătut, și încotro te duci prin locurile astea pustii și fioroase? Cum de te-ai rătăcit așa?

— Hm, mătușă, mătușă, mă mai întrebi de ce-s trist și unde mă duc!... Hai Doamne! Da' uite ce, dumneata cine ești?...

— Eu? Eu sunt sfânta Duminică, și poate ți-aș putea ajuta la ceva, Spune-mi și mie ce-ai făcut, ce-ai pățit?

— D'apoi nici n'am făcut, nici n'am pățit nimic: un lucru nu-l știu eu, dacă mai am sau nu pe lumea asta un dram de noroc.

— Ei, mămuțuța mea, dar cum să nu ai? D'apoi pe care om l-a făcut Dumnezeu fără noroc pe lume? Doar un lucru trebuie să știe fiecare, că norocul numai odată trece în viață pe lângă om și fericite de acela care-l va cunoaște și prinde. Pe lângă dumneata încă n'a trecut, dar vezi bine de priveghează. Și mai uite ce: să mă ascuți și pe mine ce te-oiu învăța, să faci așa cum îți zic eu, și apoi să vezi ce bine are să-ți fie.

— Te ascult, mătușă, cum să nu!

— Uită-te colo, departe, vezi lângă petecul cela de pădure ocolită?

— Văd.

— Ei, să te duci acolo și vei găsi un om în colibă. Inșă ia seama, dumneata nici să vorbești cu el, nici să râzi, ci să faci ce-o face el. Intr'o zi o să te întrebe el întâiu și-ți va spune el dacă ai noroc sau nu.

— Bine, așa voi face, sărut mânilor.

Și-a plecat bătrâna în calea ei; iar omul iea drumul către colibă. A mers omul nostru, a mers, până ce în deseară a ajuns la colibă. Când în colibă, nimeni. Soarele mai avea puțin de mers, se grăbia și el să se dea după dealuri să se culce. Ce să facă bietul om? Mai dă vre-o câteva târcoale încoace, încolo, se duce în dosul petecului de pădure. Aici văzu ceva mai departe două delurele și pe un om ce căra cu traista pământul dela unul la altul. Acela era stăpânul colibeii, sau norocul norocelor, cum i se mai zicea. Se uită norocul norocelor la

dânsul, se uită și omul nostru la el. Tac. Începând a se întuneca vin la colibă. Merg amândoi pe drum, dar tac. La colibă ajunși, iar tac. Omul nostru nu îndrăznește să vorbească' nici să rădă căci așa i-a spus Sfânta Duminecă, și-apoi vrea să-și știe norocul.

Se pune norocul noroacelor la mâncare. Se pune și omul nostru. Și unul și altul mâncau usturoiu cu mămăligă. Vine vremea culcării, norocul noroacelor să culcă de-a dreptul pe pământ, acelaș lucru îl face și omul nostru. Într'un târziu, noaptea, aude omul nostru niște glasuri de femei împrejurul colibei ce strigau: „Norocul noroacelor, am venit să-ți spunem, că azi 100 au murit și o 101 s'au născut“.

— Bine, să fie toți în norocul în care sunt eu acum.

Deci toți aveau să fie săraci, căci el mâncase prost de tot și dormise rău. Femeile venite erau ursitoarele.

A doua zi, norocul noroacelor se sculă des-de-deminează și începu a aduce, de aiurea, grâu, popușoiu de la cel sărac la cel bogat. Seara, când veni acasă, găsi o mâncare aleasă, tot plăcinte și pui fripți și un pat cu scoarțe mândre. Omul nostru nu vorbea, ci mânca și el, și s'a culcat pe acelaș pat. A treia zi de dimineată norocul noroacelor îl întreabă pe omul nostru:

— Măi omule, ce vrei tu de nu-mi vorbești nimica; ce cauți tu la mine?

— Păi, iacă ce să caut, vreau să te întreb: mai am eu sau nu, pe lumea asta, noroc?

— Ai, bre, cum să nu ai... Norocul tău umblă cu trăsura cu patru cai. Iacă, du-te și tu pe cărarea asta înainte până ce-ida într'o poiană pustie, căci în poiana ceia se întâlnesc noroacele. Cum vei ajunge, să te pui la marginea drumului și să aștepți, — că norocul te cunoaște, dar tu nu-l cunoști.

Așa a și făcut omul. A ajuns în poiană, s'a pus la marginea drumului, și iacă un cârd de trăsuri veniau.

Cum sta el așa și se uita la trăsurile ce treceau în fugă, iacă o trăsură frumoasă se oprește, și-l chiamă:

— Vino încoace, că eu ți-s norocul, zise omului, te-am găsit și bine-mi pare: de-acum înainte nu-i mai năcăji.

Și adevărat, că n'a mai năcăjit, ci acasă a găsit pungi cu bani, trăsuri cu cai, vite, și cine-l întreba cum de are așa stare bună, el li răspundea; „fiecare om se naște cu norocul lui“.

— așa mi-a spus norocul noroacelor.

(Neamul rom. p. popor) **Petru Chirică.**

Sătenii noștri se duc, străinii rămân!

Cine a trecut din întâmplare pe lângă vre-o stație a căilor ferate din țara noastră, a văzut de bună seamă cum o mulțime de săteni români cu copii și femei se duc cu sutele și miile în țeri străine, la America.

Durerea și jalea ce o au sătenii în sufletul și inimile lor, când părăsesc casa, satul și pe neamurile lor, numai Dumnezeu Sfântul o știe.

Năcăjiții și amărății noștri săteni au și dreptate să fie așa de tare supărați, căci ei se duc, dar numai cerul știe ori de se vor mai întoarce înapoi la vetrele și casele lor părintești. Când călătorim o zi numai cu trenul sau cu trăsura, ni pare calea lungă, dar încă, când călătorim vre-o 16-18 zile cu corabia pe apa cea mare și adâncă de nu-i mai dai de fund? Asta e un lucru foarte mare și cu primejdie.

În fiecare an sute de corăbii se cufundă în apa cea mare și amară ca pelinul. Sute și mii de suflete sunt înghițite în tot anul de valurile mari și înfiorătoare ale mării. Mulți săteni din pricina rachiului, a beției și a trândăviei au bătut la tălpi și au mătrășit încetul cu încetul totă averea părintească și ne mai având la urma urmei ce să mai vândă și să mai beie, nu li rămâne altă nimic de făcut, decât să se ducă aiurea să câștige hrana de toate zilele.

Beția și trândăvia e pricina de căpetenie că atâta norod se sărăcește, rămâne pe drumuri și apucă apoi calea pribegiei. Toți acei ce sufăr și pățimesc de boala lenei cred, că în America curge mierea până la vale, și cu gândul acesta amăgitor vând ei de bună voie căsuța și grădinița și se duc și ei la Canada.

Săteanul harnic, silitor, de treabă și strângător însă n'are nevoie de America, căci el lucrează și agonisește și în patria sa ca în alte țeri străine. Acei săteni însă cari în zile frumoase și scumpe de vară trândăvesc ca urșii și străjuiesc numai crășmele satului, acelora de bună seamă că nici în America nu li va merge mai bine.

Banul se câștigă și în patria noastră, dacă poate și dacă vrea numai omul să lucreze din toată inima și din tot sufletul. Acuma să vă spun de ce nu-i bine să se ducă sătenii români în țeri străine. Iată de ce cinstiți săteni! Mai întâiu de toate locuitorii români din țara noastră se răresc și cu ei și numărul meseriașilor și al negustorilor români se micșorează. Dacă se duc

meseriași români în alte țeri, în locul lor vin și rămân numai meseriași străini în țara noastră. Străinul, străin rămâne!

Gândul străinului e numai să strângă avere multă și să sărăcească pe țeranii români. După ce întră odată străinul viclean în țara noastră mănoasă, rămâne apoi pentru totdeauna la noi.

Da, frați săteni! Străinii s'au pus de gând să ne scoată cu timpul de pe plaiurile noastre strămoșești.

Străinii ne sug și ne storc averea și puterea noastră!

Străinii și vrăjmașii noștri ne înstrăinează acuma moștenirea și zestrea părintească: graiul, portul și pământul românesc.

P. D ă m, i a n.

Moțiunile delegaților români și patronilor bisericești în chestia bisericească.

Delegații români aleși în adunarea națională din 10 Faur a. c. pentru regularea chestiunii bisericești și reprezentanții patronilor bisericești gr. or. români întruniți în ziua de 15 Octomvrie 1913 pentru ași preciza atitudinea lor față de noua situațiune creată prin recente numiri în ierarhia bisericească au votat cu unanimitate următoarele

M o ț i u n i :

1. Constatând cu adâncă măhnire, că propunerile făcute de guvernul central pentru ocuparea postului de arhimandrit consistorial au urmat fără consimțământul capului bisericesc și că acelaș guvern a introdus două posturi de arhimandriți consistoriali, ceea ce este contrar organizațiunii bisericii protestează cu toată energia în contra acestui procedeu, care învolvă o încălcare a drepturilor istorice și o vădită vătămare a celor mai vitale interese naționale și bisericești ale Românilor bucovineni.

2. Adunarea împărtășește deplina convingere, că pe urma numirii consilierului consistorial Artemon Manastyrski în arhimandrit consistorial, s'a creat în biserica gr. or. a Bucovinei o situațiune din cele mai grele, care face cu neputință, ca pentru viitor amândouă națiunile să trăiască în pacinică înțelegere în aceeaș biserică.

3. Considerând, că păstrarea neștirbită a sentimentului religios cât și asigurarea liberei mărturisiri a credinței, sunt temeliile de căpitenie ale existenței popoarelor și statelor, delegații națio-

nali împreună cu reprezentanții patronilor bisericești gr. or. români cer cu toată stăruința, ca guvernul M. Sale să îndrumeze și să înfăptuiască fără întârziere regularea desăvârșită a chestiunii bisericești prin separarea elementului rutean din arhidieceza gr. or. a Bucovinei care, după originea și firea ei, a fost și trebuie să rămână națională; separarea elementului rutean va putea urma numai prin libera opțiune a credincioșilor pe temeiul unui catastru național, întemeindu-se pentru Rutenii gr. or. în Bucovina o deosebită episcopie.

4. Delegații români împreună cu reprezentanții patronilor bisericești resping cu disprețul cuvenit suspiciunile absurde, pe care preoțimea ruteană întrunită în adunarea din 10 Octombrie 1913 le-a cuprins cu nețârmurită îngâmfare în rezoluțiunile îndreptate în contra unui partid român și a unei părți a preoțimii române și adresează totodată conducătorilor ruteni rugămintea stăruitoare, ca ei în interesul bine înțeles al patriei comune să pună stavilă poftelor lor nesățioase de cucerire și să facă capăt necentenitelor provocațiuni; iar față de numitele învinovățiri tendențioase constată adunarea, că din rândul poporului român nu s'a ridicat niciodată spioni pentru o putere străină sau trădători de patrie.

5. Adunarea exprimă Excelenței Sale I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Vladimir de Repta sentimentele lor de adâncă stimă și venerațiune și-l asigură de încrederea, dragostea și supterea lor fiiască.

6. Insfârșit, față de afirmațiile răutăcioase și tendențioase, răspândite de organele de publicitate rutene, cari sfidând adevărul istoric se încumetă de a contesta originea și caracterul românesc al vechilor așezăminte bisericești din Bucovina, adunarea constată, că până în ziua de astăzi pe pământul țării noastre și al Moldovei nu s'a putut afla nici o singură mărturie istorică în limba ruteană și nici o singură biserică sau mănăstire ctitorită de Ruteni pe când ctitorii românești se găsesc răspândite până adânc în Galiția.

Unele despre birourile țării.

Dacă ai întreba pe un tânăr doritor de căpătuială fără multă muncă, ce ar dori mai bine să fie, ți-ar răspunde: funcționar al țării. Ca atare, nu trebuie prea mult să-ți bați capul cu lucrul, îți vin ușor dietele, poți și afară de diete, să pui ceva la

o parte, urmând unor exemple ilustre pe cari acuma nu avem lipsă să le numim, și, pe lângă toate să fii persoană influentă. Afară doar, dacă ești încăpăținat și vrei să rămâi cinstit: atunci trebuie, nu numai să lucrezi, dară și să stai de pază să nu te năpădească o droaie de ceilalți, cari au „spate“, vr'un personaj influent din titlu de naționalitate (aceasta nu privește pe români), sau unul sau mai mulți cărora le faci vr'un serviciu de partid, de exemplu, dacă nu ești bun de alta, să le fii redactor responsabil (aceasta privește mai ales pe români). Astfel un suplent de o vârstă de serviciu de mai bine de un deceniu, renunțând la cariera unde nu poți ajunge în poziție fixă fără a fi trecut examenele, devine bibliotecar sau arhivar al țării. Că nu știe românește, ceea ce pentru un bibliotecar al țării e indispensabil, asta nu înșamnă nimic. Titlurile sale sunt mai ales două: e rutean și tatuca dumisale e membru al Comitetului țării: d. Omelian Popovici. Un alt domn, român, partizan fervent și famulus al d-lui Chisanovici, e subarhivar, însărcinat cu — publicarea documentelor române din arhiva țării. Acesta știe românește, dar numai atâta ca să zică că cutare nedemocrat e gogoman sau că Mazilii (d-sa e încă mazil, din nenorocire!) sunt m a z u r i. Incolo, descifrarea anevoioasă a documentelor cu scrierea cirilică poate că a învățat-o în Theresianum unde a stat cât l-a îngăduit lenea Dumisale, sau în școala d-lui Chisanovici: nu în cea comunală din strada palatului țării, ci în redacțiile repăușăților „Freie Lehrzeitung“ și „Wahrheit“.

Cine însă nu are „spate“, e trimis în pensie, cum a fost trimis bietul Mleşnița, unul din cei mici, care din cauza aceasta își ia zilele, sau e amenințat cu suspendarea și prigonit și șicanat după bunul plac al vr'unui străin ce a prins, rădăcini în această țară și a știut să se puie bine cu ceice ar fi chemați să-l supravegheze și eventual să-l aducă la rezon. Ne gândim la cazul d-lui inginer Popescu delă biroul de meliorațiuni, despre care am vorbit mai an.

Acesta după ce i-s'a ruinat sănătatea prin un complot al conaționalilor și protejaților șefului de birou, d. Schmidt, cari s'au năpustit odată asupra lui, ca ucrainii din Corcești asupra unui român ce nu voia să devie sluga lor, ceruse o cercetare disciplinară, care însă nu s'a făcut. N'au ajutat mult nici interpelațiile din dietă din partea unor deputați români, căci referenții însărcinați cu afacerea aceasta nu sunt dispuși să facă o cercetare în toată forma, probabil ca să nu iasă la iveală murdării de care

s'ar cam miră lumea. Ar voi puternicii dela birourile țării să-l reglementeze și pe d. Popescul, „oferindu-i“ o pensie oarecare, pentruca d. Schmidt să se poată lăuda, că a făcut ordine cu valahul, și să aibă statuit un exemplu care să fie spărietoare și pentru ceilalți valahi cari au încăput cu chiu cu vai într'un oficiu al țării lor. Oare care va fi sfârșitul afacerii acesteia? Și când se va face?

Cătră abonați. Onorații abonați, rămași în restanță cu abonamentul pe

- anul al III-lea, sunt rugați foarte stăruitor să binevoiască a se grăbi cu trimiterea abonamentului. Foaia noastră e avizată să se susție numai din abonamente, și dacă toți abonații nu se vor gândi să ni deie sprijinul lor la timp, atunci venim în perplexitate de a nu o putea scoate. Acei onorați abonați cari nu sunt în stare să ni trimită costul abonamentului deodată, pot să ni-l solviască în două sau trei răți.

Administrația.

Știri mărunte.

† Eufrosina de Ianoș. Vineri în 29 August a trecut la cele eterne d-na Eufrosina de Ianoș, soția marelui proprietar din Panca a d-lui Isidor cav. de Ianoș. Descendentă din una din cele mai de frunte familii românești din Bucovina, Vasilco, era reposata înzestrată cu calități alese ale inimei pentru care se bucura de mare stimă și iubire în cercurile boerimii române. Dar și cei din pătura de jos, țaranii, priviau cu iubire și stimă cătră aceia a cărei milă făcea să se reverse nu odată și asupra lor din bunurile de care avea parte. Faptele ce le săvârșia răposata din inclinația inimei sale nobile erau călăuzite de un naționalism cald și sincer. Așa am văzut-o pe d-na Ianoș, ca și pe soțul său, muncind pentru prosperarea școalei particulare românești din Panca, îndeosebi ca presidentă a societății: „Filiala damelor române“. Dumnezeu să-i răsplătească faptele și să-i deie odihnă ușoară!

Numiri. D. Ioan Pițul, adiunct pensionat la căile ferate fu reactivat și instituit în post la gara Ițcani. — Ministeriul Cultelor și Instrucțiunii publice a numit pe d. Liviu Marian, suplenitor la liceul din Suceava, profesor definitiv pentiu liceul în Sirete. — Ministeriul lucrărilor publice l-a numit pe d. Traian Procopovici, absolvent al școalei de inginerie, profesor în rangul al IX-lea la școala de lemnărit din Câmpulung. — Ministeriul cultelor și al Instrucțiunii publice a numit pe d-ra Marta de Topa, suplinitoare la liceul gr.-or. de fete în Cernăuți, învățătoare de gimnastică în calitate definitivă la acelaș institut.

— D. Dr. Ilie Bacinschi, fu numit asistent la biblioteca universității din Viena.

Transferări. D. E. Carage, comisar la căpitănia din Vijnița, fu transferat la Cernăuți și d. Octavian Malinaș, practicant în concept, fu transferat dela guvernul țării din Cernăuți la căpitănia districtului Câmpulung. D. Egon baron Mustața, concepist la guvernul țării din Cernăuți, fu transferat la căpitănia din Coțmani.

Numiri și transferări în cler. Părintele G. Cosmovici, cooperator în Mahala, fu numit exposit parohial în Brașca; d. Clementie Macoveiu fu numit cooperator la Mahala; părintele Lazar Ianovici fu numit cooperator la Ilișești; părintele Vacareanu fu numit cooperator la Straja; păr. Ilie Pășăilă, cooperator în Volovăț fu transferat la Negrileasa; cooperator la Volovăț fu numit păr. Tomiuc. — Parohul Simionovici din Putna fu trecut în pensie.

Examene. Domnii: Mihai Palaghean și E. Facas au trecut cu succes examenul I-lea juridic.

Promovare. D. Octavian Voronca, auscultant la tribunalul din Cernăuți, fu promovat doctor în drepturi în 7 Octombrie.

Dela gimnaziul al III-lea de stat în Cernăuți. Anuariul gimnaziului al III-lea de stat din Cernăuți, liceu nemțesc cu paralele românești, arată că numărul școlarilor, în anul școlar 1912/13, a fost de 762. Dintre aceștia 359 sunt elevi Români, iar 374 cu limba maternă germană, în care număr sunt cuprinși 330 de evrei. Așa-i că n'avem motiv să mai îndemuăm la cercetarea gimnaziului de cătră Români, că doar avem destui gimnaziști?! Dar evreii tot ne întrec. Populația românească din Bucovina e de trei ori așa de mare ca cea a evreilor din țară, dar gimnaziști au ei la liceul al III-lea aproape tot atâția ca și noi!

Alegerile comunale în Cotul-Bainschi. Alegerile comunale din Cotul-Bainschi s'au încheiat acum 2 săptămâni cu o învin-

gere completă a listei românești : încă înainte de un an se făcuse alegerile cari din pricina unor speculanți fără scrupul fură anulate. Sătenii însă, știind bine că ucrainii intriganți caută să-și facă mendrele și gheșefurile lor pe sama elementelor cinstite, au căutat să se desfacă numai decât de pacostea ucraină. Și li-a și ajutat Dumnezeu să se desbare de oamenii netrebnici și să aleagă în comitetul comunal oameni cu tragere de inimă pentru comună și nevoile gospodarilor. Primar al comitetului comunal e d. Max Plucasievici, un om foarte zelos și cinstit. Rezultatul alegerilor comunale e de atâta mai mare însemnătate pentru noi că școala particulară românească de aici, deschisă acum un an, are lipsă și de sprijinul reprezentanței comunale. Avem bună nădejde că supt actualul comitet comunal toate trebile satului se vor îndrepta spre bine.

„Societatea Mazililor și Rezeșilor bucovineni“. Noul comitet, ales în adunarea generală din 28 Septembrie, s'a constituit în modul următor : președinte d. Dionisie cav. de Bejan, consilier consistorial și deputat ; I-lea vicepreședinte d. Dr. Constantin cav. de Isopescul-Grecul, prof. universitar și deputat în parlament și dietă ; II-lea vicepreședinte d. Alexandru Vitencu ; secretar d. Vasile Vitencu ; cassar d. Nichifor Scraba. Membri fără funcție specială sunt domnii : Ioan Boșniag, Dr. Iancu cav. de Cuparencu, deputatul d. Ioan cav. de Cuparencu, Ioan Drafta, Isidor Dolinschi, Dionisie cav. de Păunel, Eusebie Procopovici, Ioan de Sevescul, Eusebie de Tudan, Leon cav. de Vlaicu, Casian cav. de Țopa, Dimitrie cav. de Țopa. — În adunarea susnumită a fost numit membru onorar al „Soc. Maz. și Rez.“ d. Isidor cav. de Ianoș, mare proprietar în Panca, ale cărui merite pentru societatea aceasta cât și pentru cauza noastră națională la țară au aflat astfel aprecierea cuvenită.

Împăratul Germaniei în Viena. Din sursă bineinformată se anunță că împăratul Germaniei, Wilhelm II va sosi Duminecă, în 26 Octombrie, dimineața la Viena, iar tot în aceiași zi seara va părăsi capitala Austriei. Împăratul german va fi oaspele împăratului Francisc Iosif în palatul din Schönbrunn.

„Români vrednici“. Avem de înregistrat un gest de „nobil umanitarism“ al deputaților ce formează grupul „democrat“ la noi, anume protestul lor contra procesului intentat la Chiev unui jidan, acuzat de omor ritual. A fost și timpul suprem ca câțiva mai cumiți, mai geniali dintre noi să iasă din cercul strâmt al mizeriilor noastre, al bagatelelor ce nu interesează istoria lumii,

și să-și îndrepte privirile spre orizonturi mai largi, să spuie o vorbă în favorul unui popor care nu e ca al nostru, mărginit de hotare înguste și mic la număr, dar care, ca însuși Iehova, e pretutindene, pe tot globul pământesc. Mai ales după ce unul din acești cuminți ai noștri și-au spus deja cuvântul în „Tabloul” acestui nobil neam de perciunați în chestia noastră bisericească, închinându-se în modul cuvenit înaintea victoriei intriganților ruteni asupra „popimii” române care n'a putut împiedeca octroarea unui Manastyrski.

Manifestul de umanitarism al democrațiilor noștri nu e alta decât o provocare îndrăzneată a tot ce simte românește, un fel de contrademonstrație față de protestele celorlalți români în afacerile bisericesti și școlare. Chestia școlară și cea bisericească sunt pentru organul democrațiilor („Foiaia poporului”), obiecte de bajocură și răs, iar afacerea jidanului Beilis din Rusia dă prilej deputaților democrați să iasă în public cu un manifest ce vra să fie serios de tot. S'ar putea zice: „Satul arde și baba se piaptână”, însă dacă vezi cinismul cu care se tratează în „F. P.” afacerile românești, nu mai știi ce să zici. Să le zici nebuni, cănoși, trădători — sau simplu potlogari? Ori „români vrednici”!

„Reuniunea de cântare Ciprian Porumbescu în Suceava”.

Din raportul anual, tipărit pe anul 1912/13, extragem următoarele rânduri: „Evenimentul cu care s'a început anul administrativ 1912 a fost schimbarea statutelor, care s'a votat în adunarea generală din 28 Ianuarie 1912. Modificările cele mai însemnate sunt următoarele: 1) reuniunea va cultivă pe viitor pe lângă muzica națională și cea clasică, dispozițiune necesară mai ales acum, după ce a primit ca moștenire dela mult regretatul Leon cav. de Goian o bibliotecă întreagă de muzică clasică și instrumente pentru un cvartet; 2) reuniunea va avea dreptul de a întreține odată și o școală de muzică; până atunci va acorda ajutoare și burse pentru studii muzicale; 3) comitetul va consta din 12 membri în loc de 8, fiind agendele mai multe și mai complicate decât la început și 4) se institue o comisiune revizuitoare, care lipsia în statutele vechi”. Raportul ni arată o frumoasă activitate a reuniunii în anul expirat. S'a scos fascicolul al 11-lea din compozițiunile inedite ale lui Ciprian Porumbescu. Acesta conține „Altariul mănăstirii Putna” pentru cor bărbătesc cu soli și acompaniament de pian. Prețul acestui fascicol e de 4 coroane. De prezent are reuniunea 1 membru onorar, 5 membri fondatori, 50 activi și 22 sprijinitori.

Curs particular pentru artele frumoase. La dorința mai multor Români, profesorul dela Școala reală gr.-or. d. Archip Roșca, absolvent al Academiei de pictură și sculptură s'a decis să deschidă un curs particular pentru amatori precum și pentru aceia ce vor să treacă examenul din artele frumoase, precum e desemnul, pictura, sculptura etc. etc. Cursul se va face în sala de desen a Muzeului țării și va începe în 15 Octombrie. Doritorii să se adreseze la d. Roșca în fie care zi la Școala reală.

Cât a costat-o pe Bulgaria războiul? Pacea dela Constantinopol coincide cu aniversarea mobilizațiunei bulgare, ordinul de mobilizare a fost dat la 30 Septembrie 1912. În realitate deci Bulgaria s'a aflat în stare de războiu, un an întreg, și bilanțul se prezintă astfel:

Pasivul: Pierderi de oameni: 52.716 morți și dispăruți, și aproape 10.000 invalizi a căror întreținere reclamă o anuitate de 10—15 milioane lei. Cheltuieli de războiu: 650 milioane lei. Materialul de războiu, evaluat la începutul războiului la 220 milioane lei, a suferit o depreciațiune de 150 milioane lei. Teritoriul cedat României socotit ca cea mai fertilă parte a teritoriului bulgar. Întinderea acestui teritoriu cedat este de 7525 kilom. pătrați, cu o populațiune de 285.760 locuitori. Această pierdere e evaluată la 1 miliard lei.

Activul: Tracia Occidentală cu o întindere de 23.257 klm. pătrați, din care numai 2500 klm. pătrați fertil. Populațiune de 286.000 locuitori, în majoritate Musulmani și Greci.

Din contra Grecia a câștigat 56 mii 611 kilom. pătrați, cu 2,600.000 locuitori.

Serbia 39.047 klm. p. cu 1 mil. 210.000 locuitori, Muntenegru 5770 klm. p. cu 230.000 locuitori. „Românul

Chirotonire de cantori. Joi în 4 Sept. și Luni în 8 Sept. a. c. au fost chirotoniți de Excelența Sa Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta următorii cantori români în lectori, d-nii: George Tomoiașă din Suceavă, Vasile Clîlei din Ciudeiu, Zaharie Vereha din Boian, Vasile Ostafi din Roșca, George Torous din Volovăț, George Hutu din Câmpulung și Chiril Chiraș din Botușana.

A apărut: Filimon Taniae, Icoane din trecutul Moldovei II. Sf. Gheorghii patronul Sucevei. Editura autoriului, Suceava 1913. Prețul 30 b.